

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 229.596 van 18 december 2014
in de zaak A. 211.636/XII-7589**

In zake: de NV PAN-ALL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Filip Van Trimpont
kantoor houdend te 7860 Lessines
Rue de la Halle 10
bij wie woonplaats wordt gekozen
eveneens bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Peter De Troyer

tegen:

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Coen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 210 A
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 13 februari 2014, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de afdeling Algemene Zaken van het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap van 16 december 2013 waarbij de offerte van de verzoekende partij met betrekking tot uitvoering van werken aan het ‘Huis van het GO !’, Willebroekkaai 36 te 1000 Brussel als onregelmatig is geweerd en waarbij de opdracht wordt gegund aan de nv Wycor.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Jos Stevens heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van de procedure ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 november 2014.

Staatsraad Pierre Barra heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Peter De Troyer, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Christophe Coen, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Jos Stevens heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 4 juni 2013 beslist de verwerende partij een overheidsopdracht uit te schrijven onder de vorm van een openbare aanbesteding voor “schrijnwerkerijwerken voor het huis van het GO!”, gelegen te 1000 Brussel, Willebroekstraat 36. Op die opdracht is het bestek nr. GO!/2013/003-F02 van toepassing. De waarde van de opdracht wordt geraamd op 420.000 euro.

De opdracht werd bekendgemaakt in het Bulletin der Aanbestedingen van 7 juni 2013.

3.2. Op 15 juli 2013 worden de offertes geopend. Vijf ondernemingen hebben een offerte ingediend. De offerte van de verzoekende partij is de laagste.

3.3. Bij aangetekende brief van 30 juli 2013 deelt de verwerende partij aan de verzoekende partij mee dat “bij nazicht van de offerte blijkt dat [zij] met een gunningsbedrag van € 353.409 excl. btw, meer dan 15% afwijkt van het gemiddelde van de ingediende offertes”. De verwerende partij verzoekt dan ook om “een [prijs]verantwoording te verstrekken binnen de 12 kalenderdagen”.

3.4. De verzoekende partij antwoordt met een brief van 8 augustus 2013 op het verzoek om prijsverantwoording. In de eerste plaats deelt zij opnieuw de door haar geboden prijzen voor de verschillende posten van de opdracht mee, waarbij zij ditmaal die prijzen “met behoud van een normale winstmarge” per inventarispunt opsplijt in een “prijs der materialen” en een “prijs der werkuren”.

Voorts maakt zij nog de drie volgende opmerkingen:

“

- Tevens vermelden wij dat de werken zullen uitgevoerd worden volgens de regels der kunst en conform de beschrijving van het lastenboek
- Grotendeels alle posten vermeld in de verantwoording worden in onze ateliers vervaardigd die uitgerust zijn met ultra moderne houtbewerkingsmachines en door uiterst bekwaam en gemotiveerd personeel
- Indien jullie dit wensen kunnen jullie te allen tijde een bezoek brengen aan onze werkhuizen.”

3.5. Op 23 augustus 2013 wordt een verslag van nazicht opgesteld. De offerte van de verzoekende partij wordt onregelmatig verklaard. Vervolgens wordt een nieuwe rangschikking van de offertes opgesteld, waarbij de nv Wycor de inschrijver is met de laagste offerte. Voorgesteld wordt de opdracht aan haar te gunnen voor een bedrag van 443.234,23 euro btw niet inbegrepen.

3.6. Dit verslag bijvallend, beslist de afgevaardigde bestuurder van de verwerende partij ook op 23 augustus 2013 om de opdracht te gunnen aan de nv Wycor.

3.7. De verzoekende partij dient tegen deze beslissing op 17 oktober 2013 een annulatieberoep in, gekend bij de Raad van State onder het rolnummer A. 210.472/XII-7483. Zij betoogt dat de gunningsbeslissing inzake de abnormale totaalprijs van haar offerte onvoldoende formeel wordt gemotiveerd.

3.8. Naar aanleiding van dat beroep wordt op 16 december 2013 een nieuw verslag van nazicht opgesteld.

Op diezelfde datum beslist de afgevaardigde bestuurder van de verwerende partij de beslissing van 23 augustus 2013 in te trekken, de offerte van de verzoekende partij opnieuw onregelmatig te verklaren wegens een abnormale totaalprijs en de opdracht te gunnen aan de nv Wycor.

Dit is de thans bestreden beslissing.

In de motivering van deze beslissing wordt een kort overzicht gegeven van het verloop van de gunningprocedure, wordt overwogen dat de motivering van de eerste gunningsbeslissing van 23 augustus 2013 inderdaad summier is en dat de verwerende partij de prijsverantwoording van de verzoekende partij vervolgens opnieuw heeft onderzocht; de verwerende partij besluit dat de verantwoording ontoereikend is en de offerte dus onregelmatig. De motieven en het besluit van het gunningsverslag worden “geheel” bijgevalen.

3.9. Bij brief van 16 april 2014 wordt de verzoekende partij in kennis gesteld van de nieuwe gunningsbeslissing.

De “motieven voor de wering” van de offerte van de verzoekende partij worden in voormelde brief weergegeven en luiden:

“BEREKENING ABNORMALE TOTALE OFFERTEPRIJZEN
(EXCLUSIEF BTW)

Berekening gemiddelde offerteprijs op basis van
Laagste offerteprijs niet meegerekend
Hoogste offerteprijs niet meegerekend
Maximale afwijking; 15%
Enkel abnormale lage prijzen
Dit geeft een gemiddelde van: 444.544,4 euro

Volgende abnormale totale offerteprijzen werden vastgesteld:

- Offerte nr. 2 van Pan All

Totale offerteprijs excl. BTW: 353.109 euro (afwijking: 20,5%)

Er werd een prijsverantwoording gevraagd.

[...]

Inzake de verschillende elementen van de prijsverantwoording kan het volgende worden gesteld.

1°) In zijn prijsverantwoording heeft Pan All voor de posten van haar offerte een 2-delige opsplitsing gemaakt tussen de prijzen der materialen en deze van de werkuren, wat niet kan gelden als prijsverantwoording. Een dergelijke opsplitsing is geen concrete onderbouwing van de prijzen. Nadere onderbouwing of verantwoording van de prijzen ontbreekt.

2°) Dat de werken zullen worden uitgevoerd volgens de regels der kunst en conform de beschrijving van het lastenboek kan niet gelden als prijsverantwoording.

3°) Dat de meeste posten worden vervaardigd in eigen ateliers, met moderne machines en door bekwaam en gemotiveerd personeel kan niet gelden als prijsverantwoording.

Dit is te vaag en algemeen. De inschrijver die trouwens niet de enige is die over eigen ateliers, moderne machines en gemotiveerd personeel beschikt, geeft trouwens niet aan hoe dit een concrete invloed heeft op zijn prijs...

4°) Het voorstel om een bezoek te brengen aan de werkhuizen kan niet gelden als prijsverantwoording.

In principe gebeurt een plaatsbezoek alleen indien het bestek dit voorziet, wat niet het geval is.

Er is minstens geen verplichting om een plaatsbezoek te brengen en het valt ook niet in te zien welke meerwaarde dit zou betekenen t.a.v. de verstrekte verantwoordingen.

5°) Pan All betoogt dat zij alle nodige documenten heeft ingediend, ook wat betreft referenties.

De kwalitatieve selectie en het regelmatigheidsonderzoek zijn 2 afzonderlijke zaken en het feit dat men voldoet aan de eisen inzake referenties betekent niet dat een prijsverantwoording niet meer aan de orde is."

3.10. Bij arrest nr. 227.999 van 8 juli 2014 wordt het beroep tegen de eerste gunningsbeslissing van 23 augustus 2013, gelet op de intrekking ervan, zonder voorwerp verklaard.

IV. Ontvankelijkheid

4.1. De verwerende partij werpt in de memorie van antwoord op dat het beroep onontvankelijk is bij gebrek aan belang omdat de verzoekende partij niet tevens vraagt om over te gaan tot de vernietiging van de beslissing om de opdracht te gunnen aan de nv Wycor.

4.2. Volgens het auditorsverslag faalt deze exceptie in feite en vordert de verzoekende partij wel degelijk tevens de vernietiging van de beslissing om de opdracht te gunnen aan de nv Wycor. Dit wordt door de verwerende partij niet meer tegengesproken in een laatste memorie, die zij immers niet indient.

4.3. Ook de Raad van State ziet geen reden om de conclusie van het auditorsverslag tegen te spreken. De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

5. In een eerste middel voert de verzoekende partij de schending aan van artikel 65/8, § 1, van de wet van 24 december 1993 ‘betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten’, doordat de verwerende partij heeft nagelaten kennis te geven van de bestreden beslissing aan de verzoekende partij en naar alle waarschijnlijkheid ook aan de andere inschrijvers, terwijl het voormelde artikel voorziet in een algemene informatieplicht waarbij de niet geselecteerde kandidaten en de inschrijvers van wie de offerte als onregelmatig werd beschouwd of niet werd uitgekozen onverwijld moeten worden geïnformeerd nadat een beslissing werd genomen die op hen betrekking heeft.

De verzoekende partij koppelt hieraan een “subsidiair middel gesteund op dezelfde wettelijke bepaling”. Daarin betoogt zij dat zij niet kon nagaan of de gekozen inschrijver zijn prijs al dan niet heeft gehandhaafd “waardoor de verzoekende partij opnieuw in aanmerking zou kunnen komen in het kader van een nieuwe prijsaanvraag”. Indien, zoals te dezen, binnen de gestanddoeningstermijn van 60 kalenderdagen na de opening van de offertes – de termijn waarbinnen de inschrijvers gebonden zijn door hun offerte – aan de betrokken inschrijver geen kennis wordt gegeven van de goedkeuring van zijn aanbieding, dan is de opdracht immers slechts gegund voor zover deze inschrijver hiermee schriftelijk en zonder voorbehoud heeft ingestemd.

Beoordeling

6. Artikel 65/8, § 1, eerste lid, van de voormelde wet van 24 december 1993, wet die van toepassing is op voorliggende gunningsprocedure, luidt:

“Onmiddellijk na het nemen van de gunningsbeslissing doet de aanbestedende instantie kennisgeving van:

1° aan elke niet-geselecteerde inschrijver, de motieven voor zijn niet-selectie, in de vorm van een uittreksel van de gemotiveerde beslissing;

2° aan elke inschrijver van wie de offerte onregelmatig is bevonden, de motieven voor de wering, in de vorm van een uittreksel van de gemotiveerde beslissing;

3° aan elke inschrijver van wie de offerte niet is gekozen en aan de gekozen inschrijver, de gemotiveerde beslissing.”

7. In het auditoraatsversverslag wordt vastgesteld dat de verzoekende partij de bestreden beslissing van 16 december 2013 en het verslag van nazicht van diezelfde datum als stuk 10 bij haar verzoekschrift voegt: zij heeft daarvan dus kennis gekregen en zij heeft tijdig en met kennis van zaken een beroep kunnen indienen en ook ingediend.

De verzoekende partij heeft geen laatste memorie ingediend waarin zij die bevindingen van het auditoraat tegenspreekt. Zij heeft enkel een verzoek tot voorzetting van de zaak ingediend. De Raad van State van zijn kant ziet geen redenen om zich niet aan te sluiten bij de terechte vaststellingen van het

auditoraatsverslag. Zoals blijkt uit het administratief dossier en haar eigen stukken, is de verzoekende partij wel degelijk in kennis gesteld van de motieven waarom haar offerte onregelmatig is bevonden. De kennisgevingsbrief van 16 april 2014 bevat “het uittreksel van de nieuwe gunningsbeslissing” met de “motieven voor de wering” uit het gunningsverslag, dat door de bestreden beslissing in haar geheel wordt bijgevalen. Aldus is effectief voldaan aan de kennisgevingsvereiste bedoeld in het voormelde artikel 65/8, § 1, eerste lid, 2°, dat te dezen op haar geval van toepassing is. Bovendien tast een eventueel gebrek in de kennisgeving in beginsel niet de rechtmatigheid van de gunningsbeslissing zelf aan.

8. Ook het “subsidiair” aangevoerde middel kan niet tot vernietiging van de bestreden beslissing leiden. Met de verwerende partij dient immers te worden vastgesteld dat de in dit middel aangevoerde informatieplicht voortvloeiende uit het voormelde artikel enkel voorschrijft dat de “motieven voor de wering, in de vorm van een uittreksel van de gemotiveerde beslissing”, moeten worden ter kennis gegeven ten aanzien van een inschrijver wiens offerte onregelmatig werd bevonden wat, zoals hiervoor is gezien, ook effectief is geschied. Minstens toont de verzoekende partij niet aan hoe de wettigheid van de bestreden toewijzingsbeslissing zou worden aangetast door het eventueel verlopen van de gestanddoeningstermijn. Ten slotte werd haar offerte onregelmatig bevonden en uit de rangschikking weggelaten. Deze offerte zou, aldus het auditoraatsverslag, ook bij toepassing van een “nieuwe prijsaanvraag” niet meer aan de orde zijn gekomen. De verzoekende partij, die zoals reeds opgemerkt geen laatste memorie heeft ingediend, weerspreekt deze conclusie niet.

9. Het eerste middel wordt verworpen.

B. Tweede middel en derde middel.

Uiteenzetting

10. Het tweede middel is geput uit de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de

bestuurshandelingen'. De verzoekende partij verwijst ook naar de bepalingen van artikel 110, §§ 3 en 4, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 'betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken'.

In het derde middel voert zij de schending aan van de artikelen 15 en 16 van de voormelde wet van 24 december 1993.

In wezen voert de verzoekende partij in deze middelen aan dat haar offerte wel regelmatig was en dat zij de meest voordelige inschrijving heeft ingediend zodat de opdracht conform de laatstgenoemde artikelen aan haar diende te worden toegewezen. De in de kennisgeving van de bestreden beslissing meegedeelde redenen om haar offerte als onregelmatig te beschouwen, zijn volgens haar geenszins adequaat en "louter formeel".

Inzonderheid betoogt de verzoekende partij daaromtrent het volgende:

- De prijsopdeling in haar prijsverantwoording tussen de prijzen van de materialen en deze van de werkuren laat de verwerende partij perfect toe na te gaan of de door haar toegepaste prijzen garanderen dat er een voldoende budget is voorzien voor de nodige materialen en dat met betrekking tot de werkuren niet aan onrechtmatige dumpingprijzen wordt gewerkt.
- In haar prijsverantwoording stelt de verzoekende partij dat de werken zullen worden uitgevoerd volgens de regels der kunst en conform de beschrijving van het lastenboek. Samen genomen met de voorgaande verantwoording en het feit dat het dossier van de verzoekende partij volledig conform is qua kwalitatieve vereisten, is dit voldoende om te besluiten dat de verzoekende partij de werken conform het bestek kan uitvoeren voor de gestelde prijs.
- De meeste posten worden vervaardigd in eigen ateliers met moderne machines en door bekwaam en gemotiveerd personeel. Het is algemeen geweten dat een modern machinepark gehanteerd door personeel dat gewend is om er mee te werken in eigen atelier, hetgeen derhalve winstmarges van derden of onderaannemers uitsluit, bijdraagt tot een lagere prijs. De verzoekende partij heeft geen inzicht in de juiste offertes van de andere inschrijvers, doch is ervan overtuigd dat juist de afwezigheid van de nood om beroep te doen om onderaannemers die eveneens hun winstmarge dienen te nemen, bijdraagt tot haar mogelijkheid om haar prijs lager te stellen dan de concurrentie.

- Een plaatsbezoek aan de werkhuizen van de verzoekende partij is voor dergelijke belangrijke werf niet onbelangrijk en zou de verwerende partij juist toelaten om bij zicht van de werkhuizen te begrijpen dat zij haar prijzen lager kan stellen, gelet onder meer op hetgeen hiervoor is betoogd.
- Hoewel het correct is dat de kwalitatieve selectie en het regelmatigheidsonderzoek twee afzonderlijke zaken zijn, houdt dit evenwel niet in dat er geen enkele interferentie tussen beide analyses mag bestaan. Het feit dat de verzoekende partij talrijke referenties kan voorleggen houdt in dat haar kwalitatief dossier perfect in orde is en dat de verzoekende partij dikwijls als laagste inschrijver wordt weerhouden. Gecombineerd met de kwalitatieve vereisten waar de verzoekende partij aan voldoet (juridische structuur, btw, registratie, RSZ, ...), kan ook dit criterium haar prijsstelling verantwoorden als “regelmatig”.

Het feit dat “alle posten in de eigen werkhuizen met moderne machines worden gemaakt” is volgens haar dan ook wel degelijk een objectieve factor in de zin van het voormelde artikel 110, §§ 3 en 4, steunend op de zuinigheid van het productieprocedé, gelet op de afwezigheid van onderaannemers.

Beoordeling

11. De verzoekende partij voert in het tweede middel in wezen een schending aan van de materiële motiveringsplicht. Zij betwist immers inhoudelijk de redenen waarom haar offerte als onregelmatig werd geweerd. Het derde middel sluit hier bij aan. Zij worden samen besproken.

12. Bij brief van 30 juli 2013 heeft de verwerende partij de verzoekende partij verzocht om een prijsverantwoording voor haar totale prijs. Een inschrijver die een verzoek tot prijsverantwoording ontvangt, moet weten dat dit een ernstige aangelegenheid is en hij dient zich ervan bewust te zijn dat hij zijn prijzen concreet en onderbouwd dient te verantwoorden aangezien hij het risico loopt dat zijn offerte onregelmatig wordt verklaard.

Overeenkomstig artikel 15 van de voormelde wet van 24 december 1993, dient bij openbare of beperkte aanbesteding de opdracht te worden toegewezen aan de inschrijver die de laagste regelmatige offerte indiende.

Artikel 110, §§ 3 en 4, van het voormelde koninklijk besluit van 8 januari 1996, luiden:

“§ 3. Vooraleer de aanbestedende overheid evenwel een offerte afwijst, wegens haar blijkbaar abnormaal hoge of abnormaal lage eenheidsprijzen of totale prijzen, verzoekt zij de betrokken inschrijver per aangetekende brief hierover de nodige schriftelijke verantwoordingen te verstrekken binnen een termijn van twaalf kalenderdagen, tenzij de uitnodiging een langere termijn bepaalt.

Het is de inschrijver die het bewijs moet leveren van de verzending van die verantwoordingen.

Bij het onderzoek van de vermoedelijke abnormale prijzen kan de aanbestedende overheid met name rekening houden met verantwoordingen gebaseerd op:

1° de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening;

2° de gekozen technische oplossingen en/of uitzonderlijk gunstige omstandigheden, waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren;

3° de originaliteit van de door de inschrijver aangeboden werken, producten of diensten;

4° de naleving van de bepalingen inzake arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de opdracht wordt uitgevoerd;

5° de eventuele ontvangst van rechtmatig toegekende overheidssteun door de inschrijver.

§ 4. In het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken, gegund bij openbare of beperkte aanbesteding en voor zover minstens vier offertes werden ingediend, wordt bovendien elke offerte waarvan het bedrag minstens vijftien pct. onder het gemiddelde bedrag van de door gegadigden ingediende offertes ligt beschouwd als een offerte waarvan het eventueel abnormale karakter van de prijs moet nagezien worden door de aanbestedende overheid.

[...]

Voor een offerte waarbij het eventueel abnormaal karakter van het bedrag dient nagezien te worden in de zin van deze paragraaf, moet de aanbestedende overheid:

1° ofwel in de beslissing om de opdracht toe te wijzen, de verwerping van het bezwaar tegen het schijnbaar abnormale bedrag van de offerte formeel motiveren;

2° ofwel de inschrijver verzoeken de nodige rechtvaardigingen, zoals voorzien in § 3, te bezorgen. Indien na onderzoek van deze rechtvaardigingen blijkt dat het bedrag van de offerte abnormaal is of bij gebrek aan rechtvaardigingen binnen de opgelegde termijn, moet de aanbestedende overheid, in afwijking van § 2, de offerte als onregelmatig beschouwen en bijgevolg als van rechtswege nietig.”

13. Indien voldaan is aan de voorwaarden gesteld in het eerste lid van artikel 110, § 4, heeft de aanbestedende overheid geen andere keuze dan het eventueel abnormale karakter na te zien van elke offerte waarvan het bedrag minstens 15% onder het gemiddelde bedrag van de door gegadigden ingediende offertes ligt.

Deze voorwaarden blijken in deze zaak te zijn vervuld wat betreft de offerte van de verzoekende partij. In dat geval diende de verwerende partij, overeenkomstig het laatste lid van deze bepaling, ofwel in de beslissing om de opdracht toe te wijzen de verwerping van het bezwaar tegen het schijnbaar abnormale bedrag van de offerte formeel te motiveren, ofwel de inschrijver te verzoeken om de nodige rechtvaardigingen te bezorgen. Dit laatste is hier gebeurd. De aanbestedende overheid beschikt bij het onderzoek van de door de inschrijver gegeven prijsverantwoording over een ruime discretionaire bevoegdheid om deze al dan niet te aanvaarden en de Raad van State mag zich, gesteld voor de toetsing van dergelijke beoordeling, niet in de plaats stellen van het bestuur. Hij mag wel nagaan of de betrokken motieven in rechte ter verantwoording van de bestreden beslissing in aanmerking mogen worden genomen, wat onder meer vereist dat ze naar behoren zijn bewezen. Een inschrijver mag zich niet beperken tot vaagheden en algemeenheden.

14. De “motieven voor de wering” werden aan de verzoekende partij meegedeeld bij brief van 16 april 2014 en werden hiervoor sub nr. 3.9. geciteerd. Deze komen erop neer dat de elementen die de verzoekende partij aanhaalt ter verantwoording van haar lage totaalprijs – opsplitsing van de prijzen in een prijs voor werkuren en één voor materiaal, modern machinepark, eigen atelier, bekwaam personeel, uitvoering conform bestek, talrijke referenties, ... – niet kunnen gelden als prijsverantwoording.

Met de verwerende partij mag worden vastgesteld dat de kwestieuze elementen die door de verzoekende partij ter verantwoording van de abnormaal lage totaalprijs van haar offerte worden aangebracht, erg vaag en algemeen geformuleerd zijn en niet nader gestaafd worden aan de hand van stukken. Er valt niet zonder meer in te zien hoe deze elementen – zelfs in hun

onderlinge samenhang – de afwijkende totale offerteprijs van deze inschrijver verklaren en de schijn van abnormaliteit die over deze prijs hangt, wegnemen.

Bij de opsplitsing van de prijzen per artikel in een prijs voor materialen en een prijs voor werkuren wordt geen nadere onderbouwing of verantwoording van eenheidsprijzen of totaalprijzen verstrekt, die eventueel zou kunnen worden betrokken op één van de factoren opgesomd in het tweede lid van het geschonden geachte artikel 110, § 3. Bij die opsplitsing van prijzen wordt geen nadere verduidelijking verschaft over de prijzen van de verschillende materialen, de uurtarieven, het aantal werkuren per post en dergelijke zodat deze niet kunnen worden vergeleken noch de redelijkheid ervan kan worden getoetst.

De enkele bevestiging van de verzoekende partij in haar prijsverantwoording dat zij de werken zal uitvoeren “volgens de regels der kunst” en “conform de beschrijving van het lastenboek”, maakt evenmin een afdoende prijsverantwoording uit nu ook uit deze verklaring niet kan worden afgeleid welke concrete en objectieve factoren de abnormale totaalprijs rechtvaardigen.

Het moderne machinepark van de verzoekende partij en het feit dat zij beschikt over een eigen atelier en gemotiveerd en bekwaam personeel, zijn elementen die te dezen eventueel voor elke inschrijver in aanmerking kunnen worden genomen. De verzoekende partij toont in haar prijsverantwoording alleszins niet aan hoe deze elementen haar concreet bevoordelen in haar prijsvorming. Zij specificeert voorts niet nader in welke mate de gevraagde posten kunnen worden uitgevoerd in “eigen atelier” en dus zonder een beroep te doen op onderaannemers. Bovendien, hoewel zij in haar brief spreekt over “grotendeels alle posten” en in haar middel over “de meeste posten” en zelfs “alle posten”, blijkt uit haar offerte dat zij toch twee onderaannemers opgeeft.

Ten slotte kan de verwijzing zonder meer naar talrijke referenties van opdrachten die zij in het verleden heeft uitgevoerd, evenmin worden beschouwd als een concreet onderbouwde prijsverantwoording en is het niet aan de verwerende partij zelf om, eventueel via een plaatsbezoek, waartoe zij geenszins verplicht is, te gaan uitzoeken hoe de verzoekende partij erin zou zijn geslaagd haar prijzen op een bepaald niveau vast te stellen.

15. De verwerende partij vermocht dan ook het schrijven van 8 augustus 2013 niet als een afdoende, concreet onderbouwde prijsverantwoording in de zin van voornoemd artikel 110, §§ 3 en 4, te beschouwen. Dezelfde conclusie in het auditorsverslag heeft de verzoekende partij niet met een laatste memorie tegengesproken.

16. Het tweede en het derde middel worden verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 18 december 2014, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Pierre Barra,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Dierk Verbiest